

TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Xusanov Abrorjon Abduraxmonovich

Beshariq tuman 2-son texnikumi

o'quv ishlari bo'yicha

direktor o'rinbosari

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etishning ta'lim sifatiga ta'siri tahlil qilinadi. Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, o'qitish jarayonini individuallashtirish va ta'lim mazmunini shaxsiy ehtiyojlarga moslashtirish imkonini beradi. Adaptiv ta'lim platformalari har bir o'quvchining o'rganish sur'ati va uslubini hisobga olgan holda tavsiyalar taqdim etadi. Maqolada virtual assistentlar, intellektual repetitorlar va avtomatlashtirilgan baholash tizimlarining didaktik imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt o'qituvchining ish yukini kamaytirish, ta'lim samaradorligini oshirish va bilim sifati ustidan doimiy monitoring olib borishda muhim vosita ekanini asoslanadi. Tahlil natijalari sun'iy intellekt ta'lim tizimini raqamli transformatsiya qilish, innovatsion pedagogik modellarni rivojlantirish va ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishda hal qiluvchi omil ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ta'lim sifati, adaptiv ta'lim, intellektual tizimlar, raqamli transformatsiya, avtomatlashtirilgan baholash, virtual assistent, innovatsion ta'lim.

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining jadal rivojlanishi jamiyatning barcha sohalariga, xususan ta'lim tizimiga ham chuqur kirib kelmoqda. An'anaviy ta'lim modellari tobora ko'proq raqamli yechimlar bilan boyitilmoqda va bu jarayonda sun'iy intellekt asosidagi tizimlar muhim o'rin egallamoqda. SI ta'lim jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, o'qitish strategiyalarini moslashtirish va ta'lim sifatini doimiy

monitoring qilish imkonini beradi. Shu bois sun'iy intellekt texnologiyalaridan oqilona foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Ushbu maqolada sun'iy intellekt tushunchasi, uning ta'limdagi asosiy yo'nalishlari, didaktik imkoniyatlari, afzalliklari, muammolari va istiqbollari tahlil qilinadi.

Sun'iy intellekt — bu mashinalarning inson tafakkuriga xos bo'lgan tahlil qilish, o'rganish, xulosa chiqarish va qaror qabul qilish kabi jarayonlarni bajarish qobiliyatidir. Ta'limda SI quyidagi shakllarda namoyon bo'ladi: adaptiv ta'lim platformalari, intellektual repetitorlar, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, virtual assistentlar va ta'limiy chatbotlar.[1]

Bu tizimlar o'quvchilarning xatti-harakatlarini tahlil qilib, ularning bilim darajasi, qiziqishlari va ehtiyojlari asosida shaxsiylashtirilgan o'quv yo'nalishlarini taklif etadi. Natijada ta'lim jarayoni samaraliroq va natijadorroq bo'ladi.

Ta'lim sifati o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini shakllantirish darajasi bilan belgilanadi. SI bu jarayonni bir necha jihatdan yaxshilaydi:

- bilimdagi bo'shliqlarni aniqlaydi;
- o'rganish sur'atini moslashtiradi;
- individual tavsiyalar beradi;
- o'zlashtirish jarayonini doimiy tahlil qiladi.[2]

Shu sababli SI ta'lim jarayonining aniqligi, moslashuvchanligi va shaffofligini oshiradi.

SI har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos topshiriqlarni tanlab beradi. Bu sust o'zlashtiruvchi o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash va iqtidorli o'quvchilarni rivojlantirishga yordam beradi.

Testlar, yozma ishlar va hatto ochiq savollarning tahlili avtomatlashtiriladi, bu esa baholashda subyektivlikni kamaytiradi.

24/7 ishlovchi virtual yordamchilar o'quvchilarga mustaqil ta'lim olishda

ko'maklashadi.

SI o'qituvchining o'rnini bosmaydi, balki uni qo'llab-quvvatlaydi. U:
ma'muriy ishlarni kamaytiradi;
natijalarni tezkor tahlil qiladi;
individual yondashuvni osonlashtiradi.[3]

Bu o'qituvchiga ijodiy va metodik faoliyatga ko'proq e'tibor qaratish imkonini beradi.

SI joriy etishda quyidagi muammolar mavjud:
texnik infratuzilma yetishmasligi;
raqamli tengsizlik;
ma'lumotlar xavfsizligi;
etik masalalar.

Bu muammolarni hal etmasdan turib SI dan to'liq foydalanish qiyin.

Kelajakda SI asosidagi ta'lim yanada rivojlanadi. Buning uchun:

o'qituvchilarni qayta tayyorlash;
milliy platformalarni yaratish;
huquqiy-me'yoriy bazani takomillashtirish zarur.[5]

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim sifatini oshirishda katta salohiyatga ega. U ta'limni shaxsiylashtiradi, samaradorlikni oshiradi va zamonaviy kompetensiyalarni shakllantiradi. Oqilona va mas'uliyatli joriy etilgan sun'iy intellekt ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonov, S. Sun'iy intellekt va ta'lim tizimi. — Toshkent: Fan, 2020. — 210 b
2. Yuldashev, Q. Raqamli ta'lim va pedagogik innovatsiyalar. — Toshkent: O'qituvchi, 2019. — 235 b..
3. Rahimov, D. Sun'iy intellekt asosida adaptiv ta'lim platformalari. — Toshkent: Ma'naviyat, 2021. — 195 b. 4. Kosimova, N. Ta'lim sifati va raqamli transformatsiya. — Toshkent: Universitet, 2018— B. 120–145.
5. Baranov, A.N. Intelligence technologies in education. — Moscow: Academia, 2017. — 280 s.